

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

KWALITEITSLABEL KLEUTEROPVANG

Syntheserapport Inspectieronde mei 2025-april 2026

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Zorg
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel
www.departementzorg.be

Samenstelling

Departement Zorg
Zorginspectie

Productcoördinatie en vormgeving

Afdeling Communicatie en IT - Team Communicatie

Depotnummer

D/2026/3241/334

Uitgave

September 2026

INHOUD

1	MANAGEMENTSAMENVATTING	4
2	INLEIDING	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doelstelling van het rapport	6
2.3	Opbouw van het rapport	6
3	REGELGEVING	7
3.1	Decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA)	7
3.2	Fasering	8
4	METHODIEK	9
4.1	Uitgevoerde inspecties	9
4.1.1	Steekproefbepaling	9
4.1.2	Representativiteit van organisatoren en spreiding van de inspecties	9
4.1.3	Duur en timing van de inspectiebezoeken	10
4.2	Werkwijze	11
4.2.1	Voor het inspectiebezoek	11
4.2.2	Tijdens het inspectiebezoek	11
4.2.3	Inspectieverslag	11
4.3	Thema's	12
5	VASTSTELLINGEN	13
5.1	Cluster Pedagogisch beleid	13
5.1.1	Omgang met kinderen	13
5.1.2	Kwaliteitsvolle interacties	14
5.1.3	Gezonde omgeving	16
5.2	Cluster Toegankelijkheid	18
5.2.1	Toegankelijkheid en inclusief opvangaanbod	18
5.3	Cluster Organisatorisch beleid	20
5.3.1	Kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang – Integriteit	20
5.4	Cluster Medewerkersbeleid	21
5.4.1	Verantwoordelijke / aanspreekpersoon	21
5.4.2	Begeleiders	22
5.5	Cluster Monitoring en evaluatie	23
5.5.1	Meldingsplicht	23
5.6	Besluit in verslagen	23
6	CONCLUSIE	25

1 MANAGEMENTSAMENVATTING

Van mei 2025 tot en met april 2026 voerde Zorginspectie een inspectieronde, met onaangekondigde inspecties, uit bij opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang. De inspectieronde had als doel een actueel sectorbeeld te verkrijgen, risico's te detecteren en organisatoren te sensibiliseren rond de kwaliteitsvoorwaarden verbonden aan het kwaliteitslabel. De bezoeken werden uitgevoerd op basis van een steekproef van 284 opvanglocaties, verspreid over Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De inspectiemethodiek **focuste** voornamelijk op de **zichtbare praktijk** tijdens het inspectiebezoek, de zogenaamde 'toplaag'. De resultaten moeten daarom worden geïnterpreteerd als een **momentopname**. Het rapport biedt een actueel maar partieel beeld van de sector en vormt geen volledige beoordeling van de onderliggende beleidsvoering, processen of kwaliteitsborging binnen opvangorganisaties, noch een volledig oordeel over de kwaliteit van individuele opvanglocaties of de sector als geheel.

Globaal tonen de resultaten aan dat er **sterke indicaties** zijn dat een groot deel van de geïnspecteerde opvanglocaties de **pedagogische basisvoorwaarden realiseert**. Elementen zoals rijke speel- en ontplooiingskansen, een gevarieerd spelaanbod, aandacht voor de leefwereld van kinderen en een sfeer van vrije tijd zijn in de meeste bezochte locaties zichtbaar aanwezig. Daarnaast werden verschillende aspecten rond omgang met kinderen, kwaliteitsvolle interacties en toegankelijkheid overwegend positief beoordeeld.

Tegelijkertijd bracht de inspectieronde een aantal **terugkerende aandachtspunten** aan het licht. Die hebben onder meer betrekking op:

- > De verhouding tussen het aantal begeleiders en het aantal kinderen.
- > Het opvangen van piekmomenten binnen de opvang.
- > De kennis van medewerkers over het handelen in crisissituaties.
- > De blijvende aandacht voor de specifieke opvangnoden van kleuters binnen een breder buitenschools aanbod.
- > Enkele vaststellingen over veiligheid en risicobeheer.

Per opvanglocatie werd een globaal **besluit** geformuleerd:

- > Bij 82,3% van de inspecties luidde het besluit 'volgens verwachting'.
- > Voor 11,7% van de locaties werd het besluit 'benadert de verwachting' geformuleerd.
- > In 4,2% van de locaties resulteerde het inspectiebezoek in het besluit 'beneden de verwachting'.
- > Bij 1,8% van de locaties werd besloten met een 'onvoldoende en een advies tot handhaving' wegens ernstige of impactvolle vaststellingen binnen de onderzochte kwaliteitsvoorwaarden.

Deze inspectieronde levert relevante inzichten op voor lokale besturen die vanaf 1 september 2026 een centrale rol opnemen in de erkenning, het toezicht en de handhaving van het lokale opvangaanbod. De resultaten bieden aanknopingspunten voor de verdere uitbouw van kwaliteitsbewaking en ondersteuning binnen het nieuwe lokale erkennings- en toezichtskader.

2 INLEIDING

2.1 AANLEIDING

Vóór de invoering van het Kwaliteitslabel Kleuteropvang bestond in Vlaanderen geen afzonderlijk kwaliteits- of toezichtskader voor kleuteropvang. De sector buitenschoolse kinderopvang bevond zich op het kruispunt van kinderopvang, onderwijs en buitenschoolse opvang, zonder eenduidige regelgeving of regelmatig toezicht.

Het Kwaliteitslabel Kleuteropvang, ingevoerd vanaf 1 januari 2021, vulde deze lacune op door een Vlaams kwaliteitskader te creëren en structureel toezicht door Zorginspectie mogelijk te maken.

De invoering van het decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) ging gepaard met de start van het Kwaliteitslabel Kleuteropvang. Dit had als doel voldoende aandacht voor kleuters te waarborgen binnen het veranderende landschap. Kleuters vragen immers extra zorg, aandacht en veiligheid.

Met de beslissing van de Vlaamse Regering om het kwaliteitslabel vanaf 1 september 2026 te schrappen, verliet de Vlaamse overheid deze centrale Vlaamse aanpak en verschuift de regierol naar de lokale besturen, binnen een nieuw te ontwikkelen kwaliteits- en toezichtskader.

Vanaf 1 september 2026 nemen lokale besturen de verantwoordelijkheid op voor de erkenning, het toezicht en de handhaving van het lokale opvangaanbod op basis van minimale Vlaamse kwaliteitsvoorwaarden. Die overgang maakt deel uit van de verdere uitvoering van het BOA-decreet en lichten we in hoofdstuk 3 'Regelgeving' verder toe.

Deze inspectieronde vond plaats in een beleidscontext die werd gekenmerkt door een ingrijpende koerswijziging. In aanloop van een overgang naar een lokaal georganiseerd erkennings-, toezichts- en handhavingskader vanaf 1 september 2026 kozen we op korte termijn voor een gewijzigde invulling van toezicht en opvolging van de kwaliteit binnen de sector.

Wij, team Kinderopvang van Zorginspectie, waren op dat moment al gestart met de ontwikkeling van een globale inspectiemethodiek voor opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang, gericht op het opbouwen van een breed en verdiepend sectorbeeld. Door de gewijzigde beleidskeuzes en de bijhorende timing stuurden we onze methodiek bij.

De bijsturing hield in dat we de voorziene brede en verdiepende methodiek herleidden tot een meer afgebakende inspectiefocus. We selecteerden kwaliteitsvoorwaarden die tijdens een onaangekondigd inspectiebezoek voldoende observeerbaar of bevraagbaar waren. De inspecties richtten zich daardoor vooral op de zichtbare praktijk in de opvanglocatie en op het detecteren van mogelijke risico's, eerder dan op een volledige beoordeling van onderliggende processen, beleidsvoering en kwaliteitsborging.

Op het moment van deze inspectieronde was het toezicht op de regelgeving een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Terwijl het agentschap de naleving onder meer opvolgde via dossierstukken en informatie die de organisator aanleverde, voerde Zorginspectie het toezicht ter plaatse uit via inspectiebezoeken. De hierna beschreven inspectieronde kadert binnen die toezichtsoverdracht van Zorginspectie.

Op 28 mei 2025 startte een steekproefsgewijze inspectieronde bij opvanglocaties met het Kwaliteitslabel Kleuteropvang. We onderscheidden drie types opvanglocaties met een kwaliteitslabel, namelijk:

- > Nieuw gelabelde locaties
- > Locaties met voorheen een attest van toezicht
- > Locaties met voorheen een erkenning.

De inspecties gebeurden onaangekondigd en liepen tot en met april 2026. Tijdens deze ronde onderzochten we hoe organisatoren de kwaliteitsvoorwaarden uit het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van het kwaliteitslabel in de dagelijkse praktijk realiseerden.

2.2 DOELSTELLING VAN HET RAPPORT

Deze inspectieronde resulteert in een actueel, maar gedeeltelijk beeld van de werking van opvanglocaties met een kwaliteitslabel. Op basis van inspectiebezoeken aan een selectie van locaties brachten we sterktes en aandachtspunten in de naleving van de kwaliteitsvoorwaarden in kaart.

De bevindingen vormen de basis voor een transparante duiding van de inspectieresultaten. Ze bieden inzicht in hoe opvanglocaties de kwaliteitsvoorwaarden in de praktijk realiseerden en bevatten relevante aanknopingspunten voor de lokale besturen.

De inzichten uit dit rapport kunnen inspireren bij de verdere uitwerking van lokaal toezicht, kwaliteitsbewaking en ondersteuning in de overgang naar het toekomstige erkennings- en handhavingskader dat aansluit bij het Vlaams erkenningskader.

De duiding en interpretatie van de resultaten moeten gelezen worden in het licht van de gehanteerde inspectiefocus en werkwijze.

In het kader van de gewijzigde beleidscontext werd de inspectiemethodiek bijgestuurd. Daarbij lag de focus op het detecteren van mogelijke risico's binnen de opvanglocaties, zoals we die concreet vaststelden tijdens het inspectiebezoek.

Dit betekent dat de beoordeling in hoofdzaak betrekking heeft op de zichtbare praktijk, verder in het rapport ook benoemd als de toplaag, met als doel een eerste sectorbeeld te verkrijgen.

Deze inspectieronde geeft geen volledig beeld van de kwaliteit van een opvanglocatie. Om ook zicht te krijgen op het beleid, de interne processen en systemen en de kwaliteitsopvolging is bijkomend en verdiepend onderzoek nodig.

Een beoordeling 'in orde' geeft aan dat de inspectie tijdens het bezoek geen directe risico-indicaties heeft vastgesteld op basis van de uitgevoerde observaties en vaststellingen. Dit betekent niet dat alle onderliggende kwaliteitsaspecten volledig werden onderzocht.

Met een beoordeling 'niet in orde' signaleert de inspectie concrete en observeerbare risico's of vaststellingen die een mogelijke impact hebben op de kwaliteit of veiligheid van de opvang en daarom verdere opvolging vragen.

2.3 OPBOUW VAN HET RAPPORT

Dit rapport is een synthese van alle aspecten die tijdens de inspectieronde Kwaliteitslabel Kleuteropvang aan bod kwamen. Hoofdstukken 3 en 4 informeren over de context en aanpak van de inspectieronde. Hoofdstuk 5 geeft duiding over de vaststellingen van de inspectiebezoeken. Dat hoofdstuk volgt de opbouw van de rubrieken in het inspectieverslag en bevat een overzicht van de vaststellingen. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies weer.

3 REGELGEVING

Het toezicht in deze inspectieronde situeert zich binnen het regelgevend kader voor Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) en, specifiek, voor kleuteropvang met een kwaliteitslabel. Voor locaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang gelden de volgende regelgevende teksten:

- > Het decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (3 mei 2019; inwerkingtreding 1 januari 2021), verder BOA-decreet genoemd.
- > Het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren van kleuteropvang (16 oktober 2020; inwerkingtreding 1 januari 2021, met uitzondering van overgangsbepalingen), verder BVR Kwaliteitslabel genoemd.
- > Het Overgangsbesluit subsidies buitenschoolse opvang van 24 september 2021, verder Overgangsbesluit genoemd.
Voor locaties in transitie, dit zijn locaties die vroeger beschikten over een attest van toezicht of erkend waren, gelden bijkomende overgangsmaatregelen. In functie van transitie subsidies moeten zij tot 1 september 2026 voldoen aan de bepalingen van het Overgangsbesluit.

3.1 DECREET BUITENSCHOOLSE OPVANG EN ACTIVITEITEN (BOA)

Het BOA-decreet is in werking sinds 1 januari 2021 en vormt het beleidskader voor buitenschoolse opvang en activiteiten in Vlaanderen.

Het decreet beoogt een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen en gezinnen. Artikel 3 van dat decreet benadrukt drie centrale doelstellingen:

- Kinderen ontplooiingskansen en speelmogelijkheden aanbieden buiten de schooluren
- Ouders de kans geven om te participeren aan de arbeidsmarkt of een opleiding te volgen
- Sociale cohesie en gelijke kansen bevorderen.

Vanaf 1 september 2026 zal de regie voor de organisatie en afstemming van opvang en activiteiten bij het lokaal bestuur liggen. Daarbij krijgen lokale besturen ook de opdracht om het lokaal opvangaanbod te erkennen, toezicht te houden op de naleving van de minimale Vlaamse kwaliteitsvoorwaarden en waar nodig te handhaven. Deze Vlaamse kwaliteitsvoorwaarden zijn geënt op het Europees kwaliteitskader en hebben betrekking op de volgende kerngebieden:

- Organisatorisch beleid, minstens het hebben van beleidsvoerend vermogen
- Pedagogisch beleid, o.a. het aangaan van kwaliteitsvolle interacties tussen medewerkers en kinderen
- Medewerkersbeleid, o.a. dat medewerkers beschikken over de nodige competenties
- Toegankelijkheid, minstens bijzondere aandacht voor kleuters, kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte
- Monitoring en evaluatie
- Verbondenheid.

Het decreet maakt daarbij een onderscheid tussen een inspiratiekader voor een geïntegreerd BOA-aanbod en de kwaliteitsvoorwaarden voor kleuteropvang.

Het inspiratiekader ondersteunt lokale besturen en partners bij het reflecteren over het beleid en aanbod. Het kwaliteitslabel is gekoppeld aan het besluit van de Vlaamse Regering van 16 oktober 2020 dat specifieke kwaliteitsvoorwaarden bevat waaraan organisatoren moeten voldoen.

De kwaliteitsvoorwaarden zijn geformuleerd als doelbepalingen (doelregelgeving). De regelgeving schrijft het te bereiken doel voor, maar laat organisatoren ruimte om zelf invulling te geven aan de manier waarop zij die doelstellingen realiseren.

3.2 FASERING

De overgang van het Kwaliteitslabel Kleuteropvang naar het lokale BOA-kader gebeurde gefaseerd.

Vanaf 1 september 2025 kende Opgroeien in principe geen nieuwe kwaliteitslabels meer toe. Bestaande kwaliteitslabels en bijhorende overgangsregelingen bleven verder lopen tot uiterlijk 1 september 2026.

Lokale besturen die hiervoor klaar waren, konden vanaf 1 januari 2026 al starten met de uitvoering van hun lokale erkennings- en toezichtsoverdracht. Andere lokale besturen maakten gebruik van de voorziene overgangstermijn.

De inspectieronde waarop dit rapport betrekking heeft, vond plaats tijdens deze overgangsperiode. De vaststellingen en conclusies moeten daarom gelezen worden binnen de context van een sector in transitie, waarin de verantwoordelijkheid voor erkenning, toezicht en handhaving geleidelijk verschuift van het Vlaamse naar het lokale niveau.

4 METHODIEK

4.1 UITGEVOERDE INSPECTIES

We voerden in de periode van 28 mei 2025 tot en met april 2026 een ronde van onaangekondigde inspectiebezoeken uit in opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang.

De inspecties gebeurden op basis van een steekproef met als doel:

- > Organisatoren bewust maken van de kwaliteitsvoorwaarden en het aanzetten om hun werking kritisch te bekijken;
- > Risico's detecteren via onaangekondigd toezicht, met als doel zicht te houden op de werking van elke organisator, zonder elke opvanglocatie afzonderlijk te inspecteren;
- > Gerichte inspecties uitvoeren op basis van signalen zoals historiek, meldingen of opvolging tijdens een handhavingstraject.

4.1.1 Steekproefbepaling

Bij de start van de inspectieronde telden Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen 1.011 opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang. We bezochten 284 locaties, wat overeenkomt met ongeveer 28% van het totale aanbod.

Bij de selectie van de opvanglocaties streefden we naar een spreiding over Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hielden we rekening met de omvang van de organisatoren.

Organisatoren met meer opvanglocaties maakten proportioneel vaker deel uit van de steekproef dan organisatoren met een beperkt aantal locaties. Op die manier streefden we een representatief beeld na zonder elke opvanglocatie afzonderlijk te bezoeken.

De bezoekpercentages verschilden enigszins tussen de provincies. Dit was het gevolg van bewuste keuzes om beschikbare tijd, personeelscapaciteit en middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Factoren zoals afstand, clustering van bezoeken en praktische planningsmogelijkheden speelden daarbij een rol.

De inspecties vonden plaats tijdens uiteenlopende opvangmomenten, zoals voor- en naschoolse opvang, woensdagnamiddagen, schoolvrije dagen en vakantieperiodes. We stemden het tijdstip en het verloop van elk bezoek af op de openingsuren en de specifieke context van de opvanglocatie.

4.1.2 Representativiteit van organisatoren en spreiding van de inspecties

Bij aanvang van de inspectieronde waren er 265 organisatoren. Tijdens de inspectieronde bezochten we minstens één opvanglocatie bij 230 organisatoren, wat overeenkomt met 86,79% van de organisatoren die bij start deel uitmaakten van de doelgroep van deze inspectieronde.

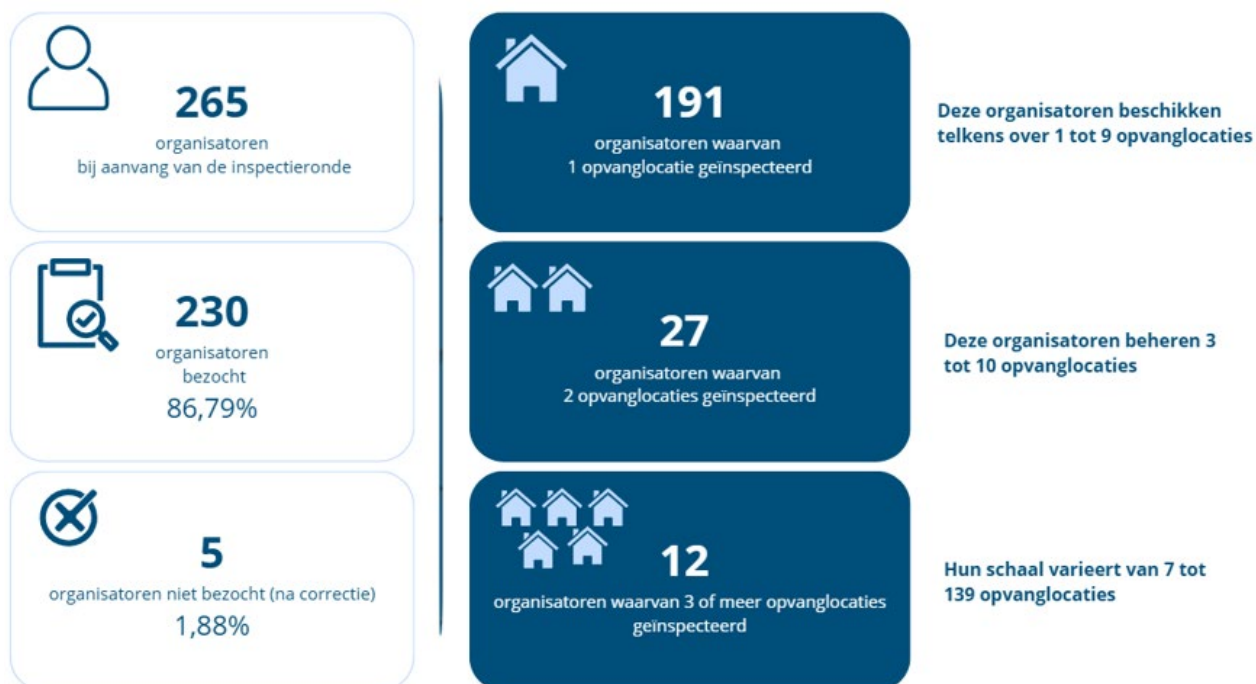
Bij 35 organisatoren vond geen inspectiebezoek plaats, omdat een deel tijdens de inspectieronde stopte of al overstapte naar het lokaal bestuur vóór een inspectiebezoek kon plaatsvinden. Wanneer we deze organisatoren buiten beschouwing laten, blijven 5 organisatoren over (1,88%) waarvan we geen enkele opvanglocatie inspecteerden.

Concreet:

- > Bij 191 organisatoren werd één opvanglocatie geïnspecteerd; deze organisatoren beschikken telkens over 1 tot 9 opvanglocaties.
- > Bij 27 organisatoren werden twee opvanglocaties geïnspecteerd; zij beheren 3 tot 10 opvanglocaties.
- > Bij 12 organisatoren werden drie of meer opvanglocaties geïnspecteerd; hun schaal varieert van 7 tot 139 opvanglocaties.

De inspectieronde omvatte dus een verscheidenheid aan organisatoren. We inspecteerden zowel opvanglocaties van organisatoren met een beperkt aantal opvanglocaties, als locaties van grotere organisatoren. Hierdoor zijn binnen de inspectieronde verschillende schaalgroottes vertegenwoordigd en is er sprake van een spreiding van inspectiebezoeken die de diversiteit in de sector weerspiegelt.

Binnen deze inspectieronde vonden 248 inspecties plaats op eigen initiatief, terwijl 36 inspecties werden uitgevoerd op vraag van Opgroeien, onder meer in het kader van aanvraag erkenning, opvolging van aanmaningen, meldingen en andere signalen.

4.1.3 Duur en timing van de inspectiebezoeken

De duur van de inspectiebezoeken varieerde binnen de inspectieronde. Een inspectiebezoek duurde gemiddeld 1 uur en 31 minuten, met een mediaan van 1 uur en 24 minuten.

De inspectiebezoeken werden gespreid over schoolperiodes en schoolvrije dagen. 146 inspecties vonden plaats tijdens de schoolperiode, terwijl 138 inspecties werden uitgevoerd op schoolvrije dagen. Deze verdeling wijst op een evenwichtige spreiding van de inspectiebezoeken over verschillende momenten in het jaar.

4.2 WERKWIJZE

4.2.1 Voor het inspectiebezoek

In de voorbereiding van een inspectiebezoek raadpleegden inspecteurs beschikbare dossier- en historiegegevens, zodat relevante context (bv. eerdere inspecties sinds de start van het kwaliteitslabel en eventuele transitiekenmerken) kon worden meegenomen.

4.2.2 Tijdens het inspectiebezoek

De inspecties verliepen onaangekondigd. Tijdens het bezoek deden inspecteurs een rondgang door de opvanglocatie, waarbij zij de beschikbare ruimtes, de inrichting en de werking in de praktijk observeerden. Daarnaast werd de werking voornamelijk bevraagd bij de aanwezige begeleiders, een aanspreekpersoon en indien aanwezig, ook bij de verantwoordelijke. Waar nodig en wanneer ter plaatse beschikbaar, werden aanvullende documenten of werkinstrumenten geraadpleegd om vaststellingen te onderbouwen. De focus lag dus vooral op de toplaag, de manier waarop de kwaliteitsvoorwaarden vorm kregen in de praktijk en gerealiseerd werden.

Zoals toegelicht in het inleidend hoofdstuk onder 2.2 ‘Doelstelling van het rapport’, vormden de inspecties dus geen volledige doorlichting van de onderliggende beleidsvoering, processen of kwaliteitsborging binnen de organisatie.

Afsluitend koppelde de inspecteur de belangrijkste vaststellingen mondeling terug, bij voorkeur aan de verantwoordelijke. Bij afwezigheid van de verantwoordelijke gebeurde de terugkoppeling met de aanwezige gesprekspartner(s) of de aanspreekpersoon in de opvanglocatie.

4.2.3 Inspectieverslag

Na het inspectiebezoek ontving de organisator het ontwerpverslag. In het verslag lichtte de inspecteur telkens toe op basis van welke bronnen en waarnemingen de beoordeling tot stand kwam, onder meer bij vastgestelde inbreuken en aandachtspunten.

Bij een inbreuk stelde de inspecteur vast dat een aspect van de werking niet overeenstemde met de regelgeving. De organisator moest deze inbreuken wegwerken en de werking in overeenstemming brengen met de regelgeving. In het verslag werd deze beoordeling aangeduid als ‘in orde’ of als ‘niet in orde’ (zie 2.2 Doelstelling van het rapport).

De inspecteur nam een aandachtspunt op wanneer de werking afweek van een aanbeveling van Opgroeien of Zorginspectie. De organisator was niet verplicht om een aandachtspunt op te volgen, maar Zorginspectie moedigt wel aan om ermee aan de slag te gaan.

Naast inbreuken en aandachtspunten bevatte het inspectieverslag ook een tekstveld met ‘algemene toelichting’. Dit veld bood ruimte om bijkomende context of duiding over de werking van de opvanglocatie op te nemen. Aan de toelichting werd geen afzonderlijke beoordeling gekoppeld; ze maakte dus geen deel uit van de afweging die leidde tot het besluit in het inspectieverslag.

In overeenstemming met het toezichtsdecreet kon de organisator na ontvangst van het ontwerpverslag en binnen een termijn van 14 kalenderdagen, schriftelijk reageren als er onjuistheden of onduidelijkheden in het ontwerpverslag stonden.

We stelden de definitieve inspectieverslagen nadien ter beschikking van de organisator en Opgroeien. Deze verslagen zijn [passief opvraagbaar](#). Dit biedt iedereen de mogelijkheid om inzage te krijgen in de vaststellingen en het geformuleerde besluit.

4.3 THEMA'S

De inspecties voerden we uit binnen een vooraf duidelijk afgebakende scope. In deze ronde lag de focus op inspecteerbare elementen uit het besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een kwaliteitslabel aan organisatoren van kleuteropvang, en dit op locatieniveau. Ze sluiten inhoudelijk aan bij de kern van het kwaliteitslabel en hebben een link met het Vlaams erkenningskader dat op 1 september 2026 het kwaliteitslabel vervangt.

De methodiek en de inspectierubrieken bouwden we grotendeels op volgens de gemeenschappelijke thematische afdelingen uit het besluit van de Vlaamse Regering en het Vlaams erkenningskader: pedagogisch beleid, toegankelijkheid, organisatorisch beleid, medewerkersbeleid en monitoring en evaluatie. In de structuur van het inspectieverslag, in onze methodiek, en verder in dit rapport gebruiken we de term 'clusters' voor deze thematische afdelingen uit de kwaliteitsvoorwaarden.

Elke cluster omvat één of meerdere inspectierubrieken, opgebouwd rond regelgevende artikels. Om de toplaag in de opvanglocaties te beoordelen, werkten we per rubriek met vooraf bepaalde indicatoren. Die indicatoren gaven richting aan de observaties, bevestigingen en eventuele documentinzage tijdens het inspectiebezoek.

Niet elke indicator kwam standaard aan bod. Indicatoren die alleen bij een concrete aanleiding werden nagegaan, duiden we in het rapport cursief aan met de vermelding 'op indicatie'.

Afhankelijk van de context van het inspectiebezoek konden, naast de vooraf bepaalde scope, bijkomende thema's of rubrieken op indicatie aan bod komen. Mogelijke indicaties waren bijvoorbeeld: vaststellingen tijdens de rondgang, (verontrustende) signalen of een specifieke inspectieaanvraag van Opgroeien zoals een melding of een opvolging van een lopende handhaving.

Voor opvanglocaties in een overgangssituatie kwamen ook transitievoorwaarden aan bod (zie hoofdstuk 3 Regelgeving).

5 VASTSTELLINGEN

In dit hoofdstuk formuleren we per cluster en per regelgevend artikel een antwoord op de centrale vragen die we tijdens deze inspectieronde nagingen. De resultaten geven inzicht in de mate waarin de geïnspecteerde opvanglocaties de vooropgestelde verwachtingen realiseerden binnen de afgebakende inspectiefocus.

Elke rubriek start met een voorbeschouwing. Daarin lichten we kort toe op welke indicatoren de inspecteurs zich baseerden om de vastgestelde praktijk af te wegen. Daarna volgen de vaststellingen per rubriek.

5.1 CLUSTER PEDAGOGISCH BELEID

5.1.1 Omgang met kinderen

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 10. De opvang die de organisator aanbiedt, voldoet aan de volgende voorwaarden met betrekking tot de omgang met kinderen:

Ontplooingskansen en speelmogelijkheden

1° Er worden rijke en gevarieerde ontplooingskansen en speelmogelijkheden gecreëerd in een sfeer van vrije tijd;

Eigen voorkeuren van kinderen

2° Er wordt rekening gehouden met de eigen voorkeur van de kinderen binnen het geheel van het aanbod;

Taalbeleid

3° *De organisator ontwikkelt een taalbeleid, waarbij het gebruik van het Nederlands een cruciale plaats krijgt, en zet in op de taalontwikkeling van de kinderen en de verwerving van de Nederlandse taal.*

5.1.1.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Omgang met kinderen':

> **Rijke en gevarieerde ontplooingskansen voor alle kinderen**

- Aandacht voor interesses, mogelijkheden en talenten van kinderen op een pedagogisch verantwoorde manier.
- Aandacht voor specifieke ondersteuningsbehoeften of kinderen in kwetsbare situaties.
- Kinderen beschikken over een (spel)aanbod.

> **Sfeer van vrije tijd**

- Kinderen krijgen buiten de schooluren speel- en ontplooingskansen, kunnen zich vrij bewegen en ontspannen. In dit vrijetijdsaanbod ligt de focus op spelen; leren is niet per se een doel.

> **Aandacht voor de eigen voorkeuren van kinderen**

- Aandacht voor autonomie van kinderen. Kinderen kiezen vrij wat ze doen, binnen of buiten en met wie. Ze kunnen zichzelf zijn, denken mee en beslissen zelf om al dan niet te participeren.

> **Taalbeleid (op indicatie)**

- *De opvanglocatie zet in op het gebruik van Nederlands, taalontwikkeling en -verwerving. Er is aandacht voor de identiteit van ieder kind, zoals de thuistaal.*

5.1.1.2 Vaststellingen

In alle opvanglocaties uit de steekproef gingen we na of kinderen **rijke en gevarieerde ontplooiingskansen en speelmogelijkheden** kregen. In nagenoeg alle geïnspecteerde locaties was dat het geval. In twee locaties (0,7%) stelden we vast dat dit niet in overeenstemming was met de regelgeving.

Daarnaast keken we in alle geïnspecteerde opvanglocaties naar de aanwezigheid van een **sfeer van vrije tijd**. In het merendeel van de geïnspecteerde locaties stelden we vast dat die sfeer voldoende aanwezig was. In 5 locaties (1,8%) stelden we vast dat dit onvoldoende was.

Ook gingen we in alle opvanglocaties na of ze in de opvanglocatie **rekening hielden met de eigen voorkeuren van kinderen**. Nagenoeg alle geïnspecteerde opvanglocaties hielden hier voldoende rekening mee. In één locatie (0,4%) was dat onvoldoende het geval.

De **aandacht voor de Nederlandse taalverwerving** bekeken we alleen wanneer daar een concrete aanleiding toe was. Dat gebeurde in drie opvanglocaties (1,1%). Binnen deze groep was er in het merendeel van de gevallen voldoende aandacht voor de Nederlandse taalverwerving. In één locatie (0,4%) stelden we vast dat hier onvoldoende aandacht voor was.

5.1.2 Kwaliteitsvolle interacties

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 11. De organisator zorgt ervoor dat de begeleiders kwaliteitsvolle interacties aangaan met de kinderen. Die interacties voldoen aan de volgende voorwaarden:

Welbevinden, betrokkenheid en verbondenheid

1° Het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen en de verbondenheid, ook tussen de kinderen onderling, wordt opgevolgd en bevorderd;

Ontwikkelingsniveau, ritme, interesses, wensen en eigenheid

2° Er wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau, het ritme, de interesses, de wensen en de eigenheid van de kinderen;

Continuïteit in begeleiding

3° Er wordt gezorgd voor zo veel mogelijk continuïteit in de begeleiding.

Er zijn maximaal achttien kinderen per begeleider aanwezig in de groepen met kleuters.

Tijdens piekmomenten kan de voormelde maximale grens overschreden worden, als er minstens twee begeleiders in de opvanglocatie aanwezig zijn.

In afwijking van het vorig lid zijn er voor gezinsopvang maximaal veertien kinderen aanwezig per begeleider.

In dit artikel wordt verstaan onder gezinsopvang: de opvang die plaatsvindt in een gezinswoning waar een begeleider alleen werkt.

BOA-decreet

Artikel 17. De organisator die een subsidie voor aanbod buitenschoolse opvang als vermeld in [...], behoudt die subsidie gedurende de overgangstermijn van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025.

Overgangsbesluit voorheen attest van toezicht

Artikel 11. (1 januari 2022 - ...)

Een organisator komt in aanmerking voor een transitiesubsidie attest van toezicht als hij al de volgende voorwaarden vervult:

1° Voor een aanwezigheidsregister zorgen dat per opvangdag de aankomst- en vertrektijd van elk opgevangen kind van de afgelopen twaalf maanden vermeldt. De gezinnen bevestigen de geregistreerde aanwezigheid van hun kind. Het aanwezigheidsregister is aanwezig in de opvanglocatie en raadpleegbaar voor Zorginspectie.

Overgangsbesluit voorheen erkende locaties

Artikel 16. (1 januari 2022 - ...)

Er zijn maximaal veertien kinderen per begeleider aanwezig in de groepen met kleuters.

Tijdens piekmomenten kan de voormelde grens overschreden worden, op voorwaarde dat een begeleider die alleen werkt in een opvanglocatie, nooit meer dan achttien kinderen gelijktijdig opvangt in groepen met kleuters. Daarom zorgt de organisator voor: 1° een registratie van de aanwezigheid van de begeleiders; 2° een registratie van de aanwezigheid van de opgevangen kinderen, waarbij per opvangdag de aankomst- en vertrektijd van elk opgevangen kind van de afgelopen twaalf maanden wordt vermeld.

De gezinnen bevestigen schriftelijk of elektronisch de geregistreerde aanwezigheid van hun kind.

De registraties, vermeld in het eerste lid, zijn minstens voor Zorginspectie raadpleegbaar op de opvanglocatie in kwestie.

5.1.2.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Kwaliteitsvolle interacties':

- > Het **welbevinden en de betrokkenheid** van de kinderen en de **verbondenheid**, ook tussen de kinderen onderling, wordt opgevolgd en bevorderd.
 - Aandacht voor specifieke ondersteuningsbehoeften.
 - Aandacht voor het opbouwen van relaties met anderen.
- > Rekening houden met het **ontwikkelingsniveau, het ritme, de interesses, de wensen en de eigenheid** van de kinderen.
 - Tijd en ruimte voor voldoende differentiatie tussen individuele aandacht voor elk kind en voor de hele groep.
- > Zorgen voor zoveel mogelijk **continuïteit** in de begeleiding.
 - Er zijn kwaliteitsvolle interacties mogelijk tussen begeleiders en kinderen, binnen een vertrouwensband.
 - De personeelsinzet laat voldoende interactiemomenten met kinderen toe.

5.1.2.2 Vaststellingen

5.1.2.2.1 Welbevinden, betrokkenheid en verbondenheid

De aandacht voor **welbevinden, betrokkenheid** en het bevorderen ervan gingen we in nagenoeg alle opvanglocaties uit de steekproef na (99,6%). In quasi alle locaties gebeurde dit op een kwaliteitsvolle manier. In één opvanglocatie (0,4%) stelden we vast dat dit niet het geval was.

De **verbondenheid** met en tussen kinderen onderling werd in alle geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan en overal positief beoordeeld.

5.1.2.2.2 Ontwikkelingsniveau, ritme, interesses, wensen en eigenheid

De aandacht voor afstemming op het ontwikkelingsniveau, het ritme, de interesses, de wensen en de eigenheid van de kinderen werd in alle geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan en nagenoeg overal als voldoende beoordeeld. In 2 opvanglocaties (0,7%) was dit niet in orde.

5.1.2.2.3 Continuïteit in begeleiding

In 99,3% van alle bezochte opvanglocaties onderzochten we de ratio die door de opvanglocaties gehanteerd worden.

Bij 92,5% van alle opvanglocaties gingen we na of de **ratio van 1 begeleider per 18 kinderen** voldoende gewaarborgd was. In 7 opvanglocaties (2,5%) stelden we vast dat dit niet het geval was.

Daarnaast gingen we in 90,8% van de opvanglocaties na of de **ratio van 1 begeleider per 14 kinderen** voldoende gewaarborgd was. Het ging hierbij over voorheen erkende opvanglocaties. In het merendeel van de geïnspecteerde locaties oordeelden we dat aan de ratio voldaan werd. In 7 opvanglocaties (2,5%) stelden we vast dat dit niet het geval was. Bij 4 van deze 7 opvanglocaties werd noch voldaan aan de ratio van 1 begeleider per 18 kinderen, noch aan de ratio van 1 begeleider per 14 kinderen.

Afwijkingen van de geldende ratio die zich beperkten tot korte **piekmomenten**, werden in nagenoeg alle geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan en als in orde beoordeeld (98,9%). In 3 opvanglocaties (1,1%) van deze locaties stelden we vast dat dit niet in orde was.

De **continuïteit in de begeleiding** werd in 99,7% van de geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan. In geen van deze locaties werden knelpunten vastgesteld die wezen op een onvoldoende continuïteit in de begeleiding.

5.1.3 Gezonde omgeving

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 12. De organisator biedt een gezonde omgeving aan die aan de volgende voorwaarden voldoet:

Speelse omgeving, binnen en buiten

1° Ze is speels en biedt de mogelijkheid om zowel binnen als buiten te spelen en te bewegen;

Mogelijkheid om tot rust te komen

2° Ze biedt de mogelijkheid om tot rust te komen;

Gevarieerd aanbod, aansluitend bij interesses en belevingswereld

3° Er is een gevarieerd aanbod aan spel materiaal dat aansluit bij de interesses en belevingswereld van kinderen;

Uitdagend en veilig

4° Ze is *uitdagend* en zo veilig als nodig.

5.1.3.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Gezonde omgeving':

- > Kinderen krijgen **voldoende ruimte** om ongestoord tot intens spel te komen in zowel de **binnen-** als de **buitenruimte**.
 - Er is een speelse binnen- en buitenruimte.
 - Kinderen krijgen de keuze om binnen of buiten te spelen.
- > Mogelijk om tot **rust** te komen.
 - Kinderen kunnen rustig bezig zijn of zich terugtrekken op een rustige plaats of in een rustige zone.
- > Het spelaanbod is **gevarieerd**.
 - Aanbod houdt rekening met leeftijd, eigenheid en interesses van de kinderen.
 - Er is keuzemogelijkheid in het spelaanbod.
- > De omgeving is **veilig**.
 - Er zijn geen zichtbare onveiligheden vastgesteld.
 - Medewerkers zijn op de hoogte van de afspraken om een veilige omgeving te creëren, o.a. het houden van toezicht op de kinderen, toegang tot de opvanglocatie, onderhoud van materialen ...
- > *De omgeving is **uitdagend** (op indicatie).*
 - *Kinderen kunnen hun grenzen verleggen in een uitdagende speelomgeving.*

5.1.3.2 Vaststellingen

5.1.3.2.1 Speelmogelijkheden

De beschikbaarheid van voldoende **speelse binnenruimte en speelse buitenruimte** werd in alle geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan. In nagenoeg alle geïnspecteerde locaties stelden we vast dat er zowel een speelse binnen- als buitenruimte ter beschikking stond van de kinderen. In één opvanglocatie (0,4%) stelden we vast dat dit niet het geval was.

In het merendeel van de geïnspecteerde opvanglocaties oordeelden we dat kinderen voldoende mogelijkheden hadden om te **kiezen tussen binnen- en buitenspel**. In 14 opvanglocaties (5%) van de opvanglocaties waar dit werd nagegaan (99,7%), hadden kinderen deze mogelijkheden onvoldoende.

In nagenoeg alle opvanglocaties waar dit werd nagegaan, stelden we vast dat er voldoende mogelijkheden waren voor kinderen **om tot rust te komen**. In 4 opvanglocaties (1,4%) van de opvanglocaties waar dit werd nagegaan (99,7%), stelden we vast dat er onvoldoende rustmogelijkheden waren.

In quasi alle geïnspecteerde opvanglocaties was er een **gevarieerd aanbod aan spel materiaal** dat aansloot bij de interesses en belevingswereld van de kinderen. In twee opvanglocaties (0,7%) van de locaties waar dit werd nagegaan (99,7%), stelden we een onvoldoende gevarieerd spelaanbod vast.

5.1.3.2.2 Veilige omgeving

In quasi alle geïnspecteerde opvanglocaties stelden we geen **onverantwoorde risico's** vast. In drie opvanglocaties (1,1%) van de opvanglocaties waar dit werd nagegaan (99,7%), stelden we een onverantwoord risico vast, zoals infrastructurele gebreken met potentiële veiligheidsrisico's.

De **afspraken rond risico's** werden in 98,9% van de geïnspecteerde opvanglocaties nagegaan. In nagenoeg alle locaties bleek dat de afspraken voldoende gekend waren door de medewerkers. In twee opvanglocaties (0,7%) was dit onvoldoende het geval.

5.2 CLUSTER TOEGANKELIJKHEID

5.2.1 Toegankelijkheid en inclusief opvangaanbod

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Voorrang aan kleuteropvang

Artikel 7. De organisator heeft een toegankelijk en inclusief opvangaanbod, dat lokaal afgestemd is en dat aan al de volgende voorwaarden voldoet:

2° Hij geeft voorrang aan kleuteropvang;

Aandacht voor kwetsbare gezinnen en kinderen met specifieke zorgbehoefte

3° Hij heeft bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

Overgangsmaatregel

Artikel 33/2 (01.01.2026 - 31.08.2026). Voor de organisator die op 1 januari 2022 van rechtswege een kwaliteitslabel toegekend krijgt als vermeld in artikel 35, geldt een overgangsperiode tot en met 31 augustus 2026 om te voldoen aan de verplichting tot het voorrang geven aan kleuters, vermeld in artikel 7, 2°.

5.2.1.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'toegankelijkheid en inclusief opvangaanbod':

- > Kleuters worden prioritair opgevangen en krijgen **voorrang** ten opzichte van lagereschoolkinderen.
- > *Er is aandacht voor kwetsbare gezinnen en voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte (op indicatie).*

5.2.1.2 Vaststellingen

We gingen in alle geïnspecteerde opvanglocaties de **voorrangsregels voor kleuters** na.

Omdat de toepassing van de overgangsmaatregel verschilt naargelang de historiek van de opvanglocatie, geven we de beoordeling van de voorrangsregel hieronder weer per type locatie.

Bij de **voorheen geattesteerde locaties** (8,1% van alle geïnspecteerde opvanglocaties) werd de voorrang voor kleuters in alle geïnspecteerde locaties als in orde beoordeeld. Vier opvanglocaties (17% van de voorheen geattesteerde locaties) deden een beroep op de overgangsmaatregel, terwijl de overige locaties zonder meer aan de vereiste voldeden.

Bij de **voorheen erkende locaties** (80,6% van alle geïnspecteerde opvanglocaties) werd de voorrang voor kleuters in alle geïnspecteerde locaties als in orde beoordeeld. 46 opvanglocaties (20% van de voorheen erkende opvanglocaties) maakten gebruik van de overgangsmaatregel, terwijl de overige locaties zonder meer aan de vereiste voldeden.

Bij de **nieuw gelabelde locaties** (11,3% van alle geïnspecteerde opvanglocaties) werd in het merendeel van de geïnspecteerde voorzieningen voldaan aan de vereiste. In 4 opvanglocaties (13% van de nieuw gelabelde locaties) was dit niet het geval. Voor deze locaties was geen overgangsmaatregel van toepassing.

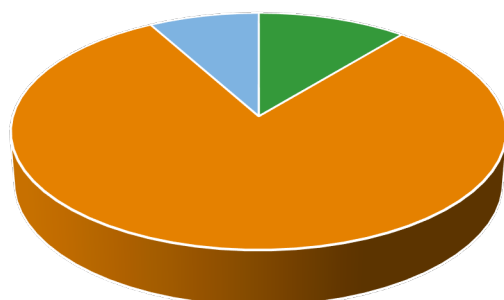
Verschillende voorheen geattesteerde en voorheen erkende opvanginitiatieven maakten gebruik van de overgangsmaatregel. We stelden vast dat er variatie was in hoe de voorrang voor kleuters werd ingevuld.

Onderstaande informatie is gebaseerd op verklaringen tijdens de inspectiebezoeken. De vaststellingen moeten daarom genuanceerd worden als een weergave van de praktijk zoals de gesprekspartners ons mededeelden. Deze toelichting werd niet systematisch getoetst aan hun formeel en schriftelijk vastgelegd voorrangsbeleid.

Een aantal van de locaties werkte zonder expliciet voorrangsbeleid en kende plaatsen toe op basis van chronologische inschrijving (bv. vanuit het uitgangspunt dat niemand geweigerd mag worden of omdat er voldoende capaciteit is).

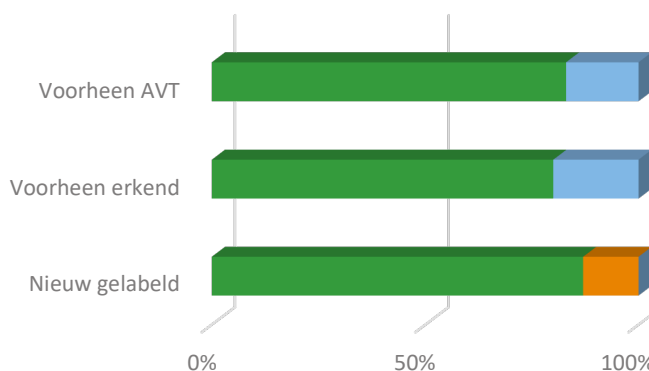
Andere opvanginitiatieven organiseerden de instroom via (leeftijdsgebonden) wacht- of reservelijsten. Tijdens schoolvakanties pasten sommige opvanginitiatieven de kleuteropvang aan (bv. kleuters op een andere locatie, enkel een deel van de kleuters of tijdelijk geen kleuters). Daarnaast hanteerden sommige opvanginitiatieven gedeeltelijke voorrang (bv. voor een beperkte leeftijdsgroep, op basis van aanwezigheid of gemeentelijke criteria) en gaven ze ook voorrang aan andere prioritaire groepen (bv. broers en zussen, schoolgebonden criteria, kwetsbare gezinnen, eenoudergezinnen of kinderen van personeel).

Type gelabelde opvanglocatie

- Nieuw gelabeld
- Voorheen erkend
- Voorheen AVT

Toegankelijkheid - voorrang aan kleuters

- In orde
- Niet in orde
- Maakt gebruik van de overgangsmaatregel

5.3 CLUSTER ORGANISATORISCH BELEID

5.3.1 Kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang – Integriteit

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 5.

§ 1. De organisator heeft de integriteit en het beleidsvoerend vermogen om kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang te realiseren, en draagt dat uit in de volledige werking, minstens bij de toepassing van alle kwaliteitsvoorwaarden, vermeld in artikel 4 tot en met 20 van dit besluit. In het eerste lid wordt verstaan onder: 2° Integriteit: de geldende normen en waarden naleven, minstens in de omgang met gezinnen, kinderen en medewerkers, met specifieke aandacht voor de positieve omgang met diversiteit en het voorkomen van en gepast reageren op discriminatie en grensoverschrijdend gedrag.

§ 2. Bij de realisatie van de voorwaarden, vermeld in paragraaf 1, is er een gedragen visie over de volgende elementen:

1° Kinderen in hun vrije tijd, met respect voor de identiteit van elk kind;

2° Gezinnen en hun betrokkenheid bij de opvang, zowel structureel als in de contacten met de begeleiders;

3° De situering van het aanbod en de samenwerking met actoren binnen het geheel van buitenschoolse opvang en activiteiten.

5.3.1.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang - integriteit' (op indicatie):

- > De **integriteit van kinderen, medewerkers en gezinnen** komt niet in het gedrang.
- > **Grensoverschrijdend gedrag** wordt voorkomen en er wordt gepast op gereageerd.
- > Er wordt positief omgegaan met **diversiteit**.
- > Kinderen, gezinnen en medewerkers worden niet **gediscrimineerd**.

5.3.1.2 Vaststellingen

In één opvanglocatie (0,4%) was er een indicatie om het aspect integriteit verder na te gaan. In die opvanglocatie was het besluit dat er voldoende **aandacht was voor integriteit**.

Ook voor de positieve omgang met **diversiteit**, het voorkomen van en gepast reageren op **discriminatie** en het voorkomen van en gepast reageren op **grensoverschrijdend gedrag** was er in één opvanglocatie (0,4%) een indicatie om dit verder na te gaan. In deze opvanglocatie stelden we voldoende aandacht voor deze aspecten vast.

De specifieke aandacht voor het voorkomen van en gepast reageren op **grensoverschrijdend gedrag tegenover kinderen** werd in 11 opvanglocaties (3,9%) verder nagegaan. In quasi al deze locaties was hier voldoende aandacht voor. In één opvanglocatie (0,4%) was de conclusie dat dit niet het geval was.

De specifieke aandacht voor het voorkomen van en gepast reageren op **grensoverschrijdend gedrag tegenover gezinnen** werd in 6 opvanglocaties (2,1%) van de geïnspecteerde opvanglocaties verder nagegaan. In geen van de locaties was de conclusie dat er indicaties waren dat er niet voldoende aandacht voor was.

De specifieke aandacht voor het voorkomen van en gepast reageren op **grensoverschrijdend gedrag tegenover medewerkers** werd in 9 opvanglocaties (3,2%) nagegaan. In één opvanglocatie (0,4%) was de conclusie dat hier onvoldoende aandacht voor was.

5.4 CLUSTER MEDEWERKERSBELEID

5.4.1 Verantwoordelijke / aanspreekpersoon

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 14. § 1. De organisator beschikt over een verantwoordelijke die de dagelijkse werking aanstuurt. De verantwoordelijke voldoet aan de volgende voorwaarden:

Verantwoordelijke

1° Hij heeft de nodige competenties om de dagelijkse werking aan te sturen;

2° Hij heeft de kennis en kunde om te handelen in crisissituaties;

3° Hij past de basisprincipes toe ter preventie van ziekte en ter bevordering van de gezondheid.

De verantwoordelijke heeft voldoende, actieve kennis van het Nederlands om met de Vlaamse overheid en de gebruikers te kunnen communiceren.

Aanspreekpersoon

§ 2. Bij afwezigheid van de verantwoordelijke in de opvanglocatie is er een persoon aanwezig die de opdracht van de verantwoordelijke als aanspreekpersoon voor de Vlaamse overheid en de gebruikers overneemt. De aanspreekpersoon heeft de kennis zodat hij voldoet aan de voorwaarde, vermeld in § 1, laatste lid.

Artikel 24.

2° De organisator meldt de wijziging van de gegevens van de verantwoordelijke, met inbegrip van een uittreksel uit het strafregister van de nieuwe verantwoordelijke.

5.4.1.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Verantwoordelijke' (op indicatie):

- > Er is een verantwoordelijke die de dagelijkse werking aanstuurt.
- > De organisator meldt een wijziging van verantwoordelijke tijdig aan het agentschap Opgroeien.
- > De verantwoordelijke weet hoe te handelen in crisissituaties.
- > De verantwoordelijke zorgt ervoor dat elke medewerker weet hoe hij accuraat en correct moet handelen bij een crisissituatie.

5.4.1.2 Vaststellingen

In 13 van de geïnspecteerde opvanglocaties (4,6%) was er een indicatie om na te gaan of de opvanglocatie over een **verantwoordelijke** beschikte. In bijna alle locaties beschikte men over een verantwoordelijke. In één opvanglocatie (0,4%) was dit niet het geval.

In 6 opvanglocaties (2,1%) was er een indicatie om na te gaan of de verantwoordelijke de locatie **voldoende aanstuurde en opvolgde**. In elke locatie stelden we vast dat er voldoende aansturing en opvolging was.

In 4 opvanglocaties (1,4%) was er een indicatie om de kennis van de verantwoordelijke over het **handelen in crisissituaties** verder na te gaan. In alle locaties waar dit werd nagegaan, stelden we voldoende kennis vast.

In 3 opvanglocaties (1,1%) van de geïnspecteerde opvanglocaties was er een indicatie om na te gaan of een **wijziging van verantwoordelijke tijdig doorgegeven** werd aan Opgroeien. In geen van deze locaties waar een wijziging gebeurde, was dit tijdig doorgegeven.

5.4.2 Begeleiders

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 15. De organisator beschikt in de opvanglocatie over voldoende begeleiders om aan de voorwaarde, vermeld in artikel 11, te voldoen.

Kennis en kunde in crisissituaties

2° Ze hebben kennis en kunde om te handelen in crisissituaties.

Basisprincipes preventie ziekte en bevordering gezondheid

3° Ze passen de basisprincipes toe ter preventie van ziekte en ter bevordering van de gezondheid.

5.4.2.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie van indicatoren na binnen de rubriek 'Begeleiders':

- > **Kennis en kunde om te handelen in crisissituaties en hier ook naar handelen.**
 - Begeleiders weten hoe te handelen in een crisissituatie.
 - De toegelichte werkwijze is realiseerbaar in de praktijk.
 - Er is een afgestemd verhaal in de opvanglocatie.
 - Er zijn afspraken gemaakt rond aanpak en verantwoordelijkheden bij een crisis.
- > *Begeleiders passen de basisprincipes toe om ziektes te voorkomen en om de gezondheid te bevorderen (op indicatie).*
 - *Bij vaststelling van een ongezonde situatie en er zijn geen afspraken/maatregelen die de situatie hadden kunnen voorkomen.*

5.4.2.2 Vaststellingen

In 99,6% van de geïnspecteerde opvanglocaties gingen we na of begeleiders over voldoende kennis beschikten om te handelen in crisissituaties en hun rol ook correct konden toepassen. In het merendeel van de geïnspecteerde locaties was dit het geval. In 16 opvanglocaties (5,6%) was dit niet in orde.

5.5 CLUSTER MONITORING EN EVALUATIE

5.5.1 Meldingsplicht

Regelgeving

BVR Kwaliteitslabel

Artikel 18. De organisator meldt elke schending van de fysieke of psychische integriteit van een kind of van een medewerker onmiddellijk aan het agentschap.

5.5.1.1 Voorbeschouwing

Tijdens deze inspectieronde gingen we de volgende selectie na van indicatoren binnen de rubriek 'Meldingsplicht':

- > De organisator **meldt** een situatie rond **schending van de fysieke of psychische integriteit** van een kind of medewerker **tijdig** aan het agentschap Opgroeien (op indicatie).

5.5.1.2 Vaststellingen

In 6 opvanglocaties (2,1%) was er een indicatie om na te gaan of een schending van de fysieke en/of psychische integriteit correct en onmiddellijk werd gemeld. In 2 opvanglocaties (0,7%) was een situatie niet gemeld aan het agentschap Opgroeien, in één opvanglocatie (0,4%) gebeurde dat laattijdig.

5.6 BESLUIT IN VERSLAGEN

Op basis van de inspectiebezoeken werd per opvanglocatie één van vier mogelijke besluiten geformuleerd: 'volgens verwachting', 'benadert de verwachting', 'beneden de verwachting' of 'onvoldoende en advies handhaving'.

De besluitvorming gebeurde op basis van alle vastgestelde inbreuken tijdens het inspectiebezoek.

Daarbij hielden we niet alleen rekening met het aantal vastgestelde inbreuken, maar beoordeelden we ook de mogelijke impact en risico's voor het opgevangen kind en de kwaliteit van de opvang. De combinatie van die elementen leidde tot een globaal besluit over de mate waarin de opvanglocatie de kwaliteitsvoorwaarden realiseerde.

De besluiten geven een indicatief beeld van de mate waarin opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang de kwaliteitsvoorwaarden naleefden, gebaseerd op vastgestelde signalen en mogelijke knelpunten of risico's in 'de toplaag', zonder dat daarbij een volledig of diepgaand oordeel werd gevormd.

Besluit 'volgens verwachting'

In 234 van de geïnspecteerde locaties (82,3%) leidde de beoordeling van de vaststellingen tot het besluit 'volgens verwachting'. Tijdens die inspectiebezoeken stelden we in de zichtbare praktijk geen of slechts zeer beperkte indicaties vast van risico's of knelpunten binnen de geïnspecteerde kwaliteitsvoorwaarden. Dit besluit betekent dat de onderzochte aspecten van de werking op het moment van het bezoek volgens verwachting werden gerealiseerd in de praktijk. Deze besluiten komen voor binnen verschillende types opvanglocaties.

Besluit 'benadert de verwachting'

Bij 33 van de geïnspecteerde locaties (11,7%) werd het besluit 'benadert de verwachting' geformuleerd. We stelden vast dat de werking in die gevallen grotendeels voldeed aan de kwaliteitsvoorwaarden, maar tegelijk inbreuken vertoonde die bijsturing vereisten. Deze besluiten situeerden zich tussen een positieve basisbeoordeling en duidelijke tekortkomingen en wijzen op kwaliteitsvoorwaarden die aanwezig zijn, maar nog niet consequent of volledig zijn verankerd.

Besluit 'beneden de verwachting'

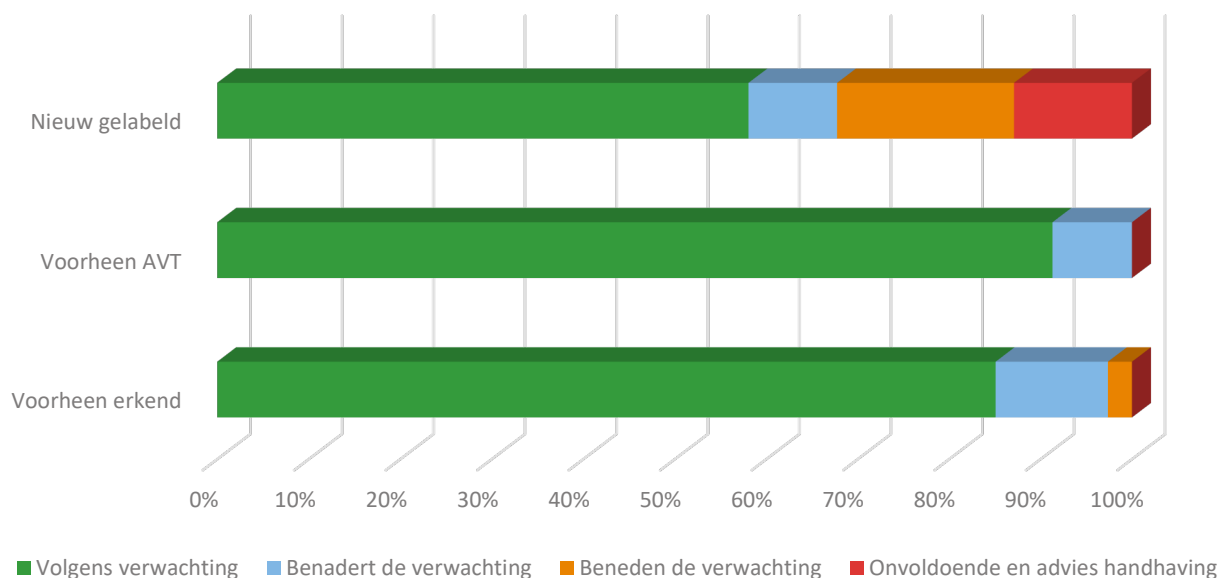
In 12 van de geïnspecteerde locaties (4,2%) resulteerde de beoordeling in het besluit 'beneden de verwachting'. In die locaties kwamen in de onderzochte praktijk meerdere of meer impactvolle inbreuken aan het licht.

Binnen deze categorie bleek vooral dat er onvoldoende kennis was over het handelen in crisissituaties. Daarnaast kwamen ook vaststellingen voor in verband met de ratio 1/18, de ratio 1/14 en het ontbreken van een speelse en aangepaste binnenruimte.

Deze besluiten wijzen erop dat tijdens het inspectiebezoek kwetsbaarheden werden vastgesteld in de praktische uitvoering van bepaalde kwaliteitsvoorwaarden, waardoor verdere versterking van de werking noodzakelijk is.

Besluit 'onvoldoende en advies handhaving'

In vijf van de geïnspecteerde locaties (1,8%) formuleerden we het besluit 'onvoldoende', telkens gekoppeld aan een advies tot opstart van de handhaving aan het agentschap Opgroeien. In deze locaties stelden we in de zichtbare praktijk een combinatie van vaststellingen vast die wezen op ernstige risico's of impactvolle inbreuken binnen de onderzochte kwaliteitsvoorwaarden. Het ging daarbij vooral om tekortkomingen in rijke en gevarieerde ontplooiingskansen, de naleving van de ratio 1/18, de aanwezigheid van een speelse binnenruimte en de evaluatie van de werking. Deze vaststellingen maken duidelijk dat gerichte opvolging noodzakelijk is om deze structurele knelpunten aan te pakken.

6 CONCLUSIE

Deze inspectieronde biedt een actueel, maar indicatief beeld van de manier waarop opvanglocaties met een Kwaliteitslabel Kleuteropvang de kwaliteitsvoorwaarden in de praktijk invullen. De vaststellingen zijn gebaseerd op onaangekondigde inspectiebezoeken en geven geen volledig of diepgaand oordeel over de werking van de opvanglocaties.

De besluiten die in de inspectieverslagen werden geformuleerd, weerspiegelen in welke mate de onderzochte kwaliteitsvoorwaarden zichtbaar gerealiseerd werden in de praktijk. Daarbij lag de nadruk in het bijzonder op waarneembare tekortkomingen, signalen van risico's of knelpunten in de werking. De gehanteerde methodiek focust immers op de praktijkwerking tijdens het inspectiebezoek, waardoor een positieve beoordeling in de eerste plaats aangeeft dat er geen onmiddellijke of zichtbare risico's werden vastgesteld op het moment van de inspectie.

Globaal genomen tonen de resultaten aan dat er indicaties zijn dat een groot deel van de geïnspecteerde locaties de pedagogische basis realiseert. Elementen van kwaliteitsvolle opvang, zoals speel- en ontplooiingskansen, een aanbod afgestemd op de leefwereld van kinderen en een sfeer van vrije tijd, zijn in veel gevallen zichtbaar aanwezig.

Tegelijkertijd wijzen de vaststellingen op verschillende terugkerende aandachtspunten en verbeterknopen, die zich situeren over meerdere thematische clusters heen. Die signalen kunnen relevante inzichten bieden in welke aspecten verdere versterking nodig is.

De vaststellingen tonen aan dat ook na het wegvallen van het Kwaliteitslabel Kleuteropvang, aandacht nodig blijft voor de positie van kleuters binnen het bredere buitenschoolse aanbod en voor de mate waarin hun specifieke opvangnoden expliciet worden meegenomen in het beleid en de organisatie van de werking. Lokale besturen kunnen op het vlak van regie, ondersteuning en toezicht extra aandacht besteden aan de wijze waarop kleuters doelgericht worden opgenomen in het lokale aanbod, en hoe de kwaliteit van de opvang voor deze doelgroep verder kan worden versterkt.

Daarnaast wijzen de resultaten erop dat er indicaties zijn dat de verhouding tussen het aantal begeleiders en het aantal kinderen en de organisatie van piekmomenten, aandachtspunten blijven binnen een deel van de geïnspecteerde opvanglocaties.

Lokale besturen kunnen organisatoren ondersteunen bij het ontwikkelen van werkbaar systemen en praktijken die de kwaliteit van de opvang onder wisselende omstandigheden kunnen garanderen.

Ook op het vlak van medewerkerscompetenties wijzen de vaststellingen op enkele aandachtspunten. De kennis van en het adequaat handelen in crisissituaties bleek niet in alle geïnspecteerde opvanglocaties voldoende verankerd. Dit suggereert dat blijvende aandacht voor deskundigheidsbevordering en duidelijke afspraken rond crisissituaties aangewezen blijft.

Uit de besluiten in de inspectieverslagen blijkt dat er bij een ruime meerderheid van de geïnspecteerde opvanglocaties tijdens het inspectiebezoek geen onmiddellijke of zichtbare risico's werden vastgesteld. In een aantal geïnspecteerde opvanglocaties waren er echter signalen dat bepaalde kwaliteitsvoorwaarden niet voldoende verankerd waren en verdere aandacht vragen.

Gelet op de gehanteerde methodiek en de focus op indicaties, verdienen de resultaten en besluiten een nuance. Ze moeten geïnterpreteerd worden als een momentopname en als een richtinggevend signaal, eerder dan als een definitieve beoordeling per geïnspecteerde opvanglocatie. Ze bieden voornamelijk inzicht in de 'toplaag' van de werking en laten toe om tendensen en terugkerende knelpunten in de geïnspecteerde opvanglocaties zichtbaar te maken, zonder dat daarbij een volledig zicht ontstaat op onderliggende processen, beleid en kwaliteitszorg of op de volledige sector. Omdat deze inspectieronde vooral zicht gaf op de toplaag, de waarneembare praktijk op het moment van het bezoek, is het bij toekomstige toezichtsvormen belangrijk om ook de bredere context, de onderliggende processen en het gevoerde beleid mee in kaart te brengen.